

ni vzela čez koleno, pričenja zopet rogoviliti. Ker ni naša država srbsko pogodbo glede uvoza živine ponovila, odpovedala je Srbija s 15. aprila t. l. sledče konvencije (pogodbe): 1. Parodruško konvencijo. 2. Konzularno konvencijo. 3. Konvencijo o dedičinah, jeroštvi itd. 4. Konvencijo o pravni pomoči. 5. Konvencijo o zročbi zločincev. Srbska vlada je seveda tudi takoj naznanila, da se hoče o teh stvareh zopet z novega pogajati.

Na Turškem se vršijo velikanski notranji boji. Sultan je z nazadnjaki poskusil še enkrat premagati mladoturško gibanje. Zgodila se je tola vrsta umorov. Ali mladoturki so zbrali svoje urmade in korakajo zdaj v velikanskem številu proti Konstantinoplu. Položaj je nevzdržljiv. Splošno se govori, da bode moral sultan odstojiti. Žalostno je tudi klanje, ki so ga ob tej priloki vprizorili maloazijski Turki nad kristjanskimi Armenti. Tisočeri Armenti so bili umorjeni. Kri teče v potokah.

Dopisi.

Žusem. Kakor je že splošno znano, pa še pri naših črnosuknežih vera in isto tako tudi pri našemu župniku Šebatovem Tončku; on se ne meni za sv. vero, ampak on se le meni za votive in drži samo s potuhnjimi podrepniki in takimi devicami, katere že vsak lahko zna, taka v farovž hodijo. Ta duhovnik Šebatov Tona, je na velikonočno soboto potuhnil, ker je načelo pri navadnih kapelah, kakor je že tukaj od človeškega spomina navada, blizu Marijine kaple v Hrastju, pri samostalni koči, kjer so samostalne ženske, blagoslavljali meso in kruh za velikonočno jagnej, in pri tem vsem še izpustili nekatere druge kraje. Veliko hiš je bilo tavoljo neporednega Šebatovega Tončeka na velikonočno nedeljo brez blagoslovjenih jedil, ker niso hoteli k taisti koči k blagoslovu nesti. Pa ustrezni hišam je gotovo naš ljubezni Bog sam blagoslovil, ker so gotovo bolj krščanske. A vloga, mladina je skoz tacega duhovnika pohujana, ker vidi da se duhovnik raje k takim ženskim poda kakor k Marijini kapeli. Za vse to bomo pa mu pri birje pomagali. Pa še nekaj: Tona tudi že zdaj za občinske volitve v spovedinci in cerkvi deluje, ter pooblastila od vdom zahteva, za kar bode namesto blagoslovljene kažejo ojstra krtača.

Iz Veličan pri Ormužu. Prosim te, dragi "Štajerc", vzemi še od nas par vrstic; že dolgo nis i iz našega kraja nič dobil. Imeli smo že 1. t. mesece septembra občinske volitve, zmagała je seveda duhovska stranka. Vzrok je prejšnji župnik, ki so mu že pri Svetinjah mrzle tla. Kar trag ne more, pa pop pripomore; stari prigovor. Proti nepravilni volitvi se je pritožba vložila. Novo, po sili izvoljeni predstojnik, je Vido Habjanč. Bila je že letos II. razreda druga volitev, ta pa je bila zopet nepravilna, in je zopet pritožba vložena. Novo, od podprednikovkuhan predstojnik V. Habjanč ne bi rad zdaj odvržen bil, zato je letal od hiše do hiše z glasovnicami in to je naznanjeno. Tudi po murskem polju je svoje slabe čevlje trgal in glasovnice raznašal. Stokrat bi bilo za tega človeka bolj, da bi on doma svojo obrt delal, in skrbel za svojo ženo in otroke. Dragi čitatelji, ko boste to brali, boste si smeli, ker noben trg in mesto nima tega, kakor ravno občina Veličane. Mi imamo že pol leta 20 odbornikov in tri predstojnike!!! Prvi je oča Draš, drugi sin Matjaš, tretji je Vido Habjanč. To je napredek v občini!

*

Jesenice na Gorenjskem. V noči od 8. na 9. aprila t. l. so metali po pol kg. težke kamenje v tovarniško prenočišče samskih delavcev na Savi tovarniški delavci Franc Kopac, Anton Česarin, Anton Potočnik, Anton Pinter. Bombardiranje je bilo tako močno, da so vse šipe pri omenjenemu stanovanju pobili in spavajoče stranke v največjo nevarnost spravili. Kazen jim ne odide, vsi so obtoženi radi prestopka hudočelstva po § 85 b. k. z. Ta surovost pač že presega vse meje! — In ako danes domači uradnik vabi delavce h pristopu izobraževanja, imam prvega največjega nasprotnika domačega fajmoštra in kaplana! — Tovarniško vodstvo bode pač moralo drugače postopati s takimi zavijanimi delavci! — V nedelji 18. t. m. so

priletili na Savo v katoliški delavski dom angelji miru in sprave, znani ljubljanski vodopivec Kreck, bohinjski fajmošter in pastor Piber, členik ljubljanskih cigarerc Gostinčar, seveda manjkalo tudi ni fajmoštra Zabukovca. Med sv. mašo ob 10. uri dopoldne, ko bi naj vsi farji samo na Boga mislili, so ustanovili "Gorenjsko - krščansko - socijalno - delavsko - politično društvo". Tedaj nova "fata morgana" na Gorenjskem! — Tem ljudem je pač vera in molitev deveta briga! Bolj ko cerkev ljubijo njih pregrešni savski temelj in politiko. Ja ko bi Kristus še enkrat na svet prišel, peli bi pač biči, kakor so nekdaj na puščajnih judov! — Jesenice dobijo vodovod, načrti v to svrhu so napravljeni in izdelani. V seji 17. t. m. se je jezik dohtar Kogoj, zakaj da so načrti vsi izdelani samo v nemškem jeziku! — To početje je ojstro grajal in preposedal gerentu Čebulu! Ostali smo se temu otročemu početju smeiali, radi pripustimo to veselje g. Kogoju, saj bode s tem Jesenice pognia že reši! Naprej piše da so se soc.-demokratje preselili iz stare pošte iz Jesenice v gostilno pri "Jelenu" na Savi. Jeseniški soc.-demokratje so popoloma organizirani po načelih "Sokola". V gostilni pri "Jelenu" na Savi ima Sokol svojo društveno dvorano, gledališče i. t. d. Posestnik in gostilničar pri "Jelenu" je profesor in dohtar goriške realke g. Janez Pretnar po domače Smukov Janez. Ali veste kaj je Smukov Janez pred 8 tedni domačemu uradniku rekel: Prvo kar storimo, moramo uničiti in ugonobiti kranjsko hranilnico, s tem bodo potem vsa nemška podjetja na Kranjskem uničili! — Janez je tudi potem takem narvečji sovražnik nemške tovarne na Savi! — Zaradi tega morajo soc.-demokratje krepko podpirati gostilno pri "Jelenu", ker so narodni in sovražni tovarni! — Več, ko narodni, je nam že to "Naprej" v predzadnjem dopisu jasno in javno dokazal, ko je tam očitno zaničeval pogreb umrlega nadučitelja nemške šole na Savi!! — Kaj pa še hočete potem?

Novice.

Kmetje, pozor! Pod tem naslovom piše kmet Joh. Scheiber bratskemu listu "Bauernzeitung" na Koroškem zanimivi članek, kateremu naj posnamemo sledče: — Vojna nevarnost je minula, politični položaj jasen, za kako dolgo? Vodja ruske dume grof Bobinski je dejal: "Čas bode prišel, ko bode Rusija združena s svojimi prijatelji, napravila obračun s sovražniki". Rus Gučkov je izjavil, da preživi Rusija zdaj dneve narodne žalosti. Iz vseh poročil Avstriji nasprotnih listov se čuti maščevalnožljost. Srbija pa je akceptirala predlog velesil, je odložila orožje, prestolonaslednik je odstopil in dežela je zdaj v notranji krizi, ki pretresava dinastijo Karagjegevičev po temelju... Srbska trgovinska pogodba se zaradi političnih zmešnjav ni mogla obravnavati. Med Avstro-Ogrsko in Srbijo torej zdaj ni trgovinske pogodbe. Ali kmetom nasprotni listi pisarjo že danes o potrebi nove takoj pogodbe. Mi kmetje imamo tukaj svoje lastno mnenje. V našem lastnem najvitalnejšem interesu moramo nastopiti proti vsa kaki trgovinski pogodbi, ki bi dovolila uvoz živine v našo državo. Položaj kmetov je dandasno takšni, da moramo brez obzirno in sebično svoje interese zastopati. Mi vemo, da nam jemlje industrija posle, da je pa to tudi zanjo slab; kajti zdavo kmetijstvo je najboljši odjemalec industrije. Naj se nam tiste tisoče brezposelnih delavcev pošle! Mi kmetje vemo natanko, da danes pri našemu gospodarstvu pasivno delamo. Torej je tudi naša dolžnost, braniti se proti pogodbam, ki nam v gospodarskem oziru škodujejo... Nekateri trdijo zdaj, da so kmetje krivi zmešnjav na Balkanu. To je neresnično. Oktobra 1908 raztegnil je cesar svojo vlado na Bozno in Hercegovino. Pred 30 leti pa je morala Avstrija v Italiji in na Neapeljskem važnem državnem interesu opustiti. Zato se je morala okrepati v Bozniji. Protiv aneksije je moral skala pač v prvi vrsti Anglija, ker je bala za svoje trgovce. Potem Turčija, ker se je bala za domačega delavca. Torej je naša vlada pomirila s 54 milijonami £. Srbija je pričela divljati, kar je Avstriji mnogo vojaških troškov koštalo. Rusija je peljala dvojnočno po-

litiko. Edino Nemčija je stala krepko in močno na svojem mestu in položila kot varuh svojo roko čez zavezničo. Pred velikanskim nemškim blokom s svojimi milijoni izvrstnih soldatov izginila je vojna nevarnost kar megla. Združenost Avstro-Ogrske in Nemčije je onemogočila evropsko vojno. Panslavizem je hotel vojsko, hotel je s tem obkrožiti in osužniti nemštvu. Ali bili so še preslabi... Vojska je zdaj torej izključena. In že se oglašajo gotovi ljudje ter zahtevajo trgovinske pogodbe. Baje zahtevajo Srbji zdaj tudi že uvoz žive živine, medtem ko so smeli doslej le meso uvažati. Naša vlada se skuša tem ljudem seveda že pokoriti... Kmetje, pozor torej! Politična kriza je odstranjena in ni se batiti, da bi se ponovila, pa čeprav bi zamogli kmetje jim sovražne trgovinske pogodbe preprečiti. Kmetijski poslanci pa morajo zdaj svojo dolžnost storiti.

Kmetijski državni shod na Dunaju. Pri občnemu zboru c. k. avstrijsko-slezjske kmetijske in gozdarske družbe v Tropavi dne 28. svečana t. l. sprejel se je na predlog posestnika Jos. Krebs iz Schwandorfa sklep, da se sklice kmetijski zbor v Tropavo, h kateremu bi bilo povabiti tudi glavnega referenta agrarne centrale viteza pl. Hohenblum, da bi se dalo dosedanjim paširnatim sklepom krepkejši vpliv. Ta šlezjski kmetijski zbor, ki je bil mnogobrojno obiskan, je sklenil z velikim navdušenjem in ednoglasno, da se obdrži na Dunaju državni kmetijski shod. Namen temu shodu, boda se v prvi vrsti obrne proti vsakemu avstrijskemu živinorejcem škodljivemu uvozu živine in mesa iz balkanskih držav. Izvolil se je tudi odbor, ki ima izvršiti predleta. V zmislu tega sklepa se prosi vsa kmetijska družba in občine, da se obdrži v vsaki občini shod in na njim določi odposlanec za državni kmetijski shod na Dunaju. Vodstvo prevzeli bodojo tam pl. Hohenblum in naši poslanci, v kolikor mislijo pošteno o kmetijski stvari. Predlagata se, da bi se poslalo na dunajski zbor za vsakih 100 prebivalcev najmanje dva kmetska zastopnika, katerim naj bi se potne stroške ali po občini ali na drugi način povrnilo. Ledino st z amore k mete do cilja pripeljati. Ker bi imel ta kmetijski državni shod na Dunaju le tedaj uspehe, obiskalo tisočero in tisočer kmetov, zato naj vse kmetijske družbe in vsa kmetska društva ter vsak posameznik z odkritim, poštenim in zavednim delom do uspeha pripomorejo. — Za pripravljalni odbor: posestnik Josef Krebs v Schwandorfu na Šleziskem.

Iz Spodnje-Štajerskega.

Oj revček, revček dr. Brumen! Poročali smo v zadnji številki, da jih je dobil naš prijatelj dr. Brumen na nekem izletu v Stadtbergu od kmetijskih fantov po grbi. Dr. Brumen se zdaj jezi, da smo to javnosti povedali. Da, on je celo tako predrzen, da nam pošilja popravek po § 19, ki se glasi dobesedno tako-le: — "Slavno ureduščvo, Štajerc" v Ptiju. Z ozirom na Vaš dopis v št. 16/4 v dne 18. 4. 1909 pod zaglavjem: "Oj revček, revček dr. Brumen", zahtevam, da sprejetem sledči popravek: Ni res, da sem bil te dni enkrat v ptujskem Stadtbergu tepen, ni res, da so nekateri od prvaških hujščačev našuntani pobalini mene za to napadli, ker nosim gosposko sukujo. Ni res, da so ti pobalini mene kamjenjali kakor sv. Štefana. Ni res, da se celo slovenski klerikali veselijo, da sem bil tepen. — Ptuj, 18. 4. 1909. — Dr. A. Brumen". — K temu dühovitemu popravku povemo v prvi vrsti to, da bi lahko vso čečkarijo v koš vrgli, ker je nepostavna. Dr. Tonček Brumen pač misli, da se popravki tako lahko pisarjo kakor dohtarski računi. On kakor njegov kolega dr. Rosina v Mariboru pa bodeta morala se precej kruha snesti, predno bodeta znala popravke pisati. Drugič pa povemo, dr. Brumen, da je njegov "popravek" popolnoma zlagan. Kajti vse, kar smo mi pisali, je resnično. Res je, gospod doktor, da ste bili vi od slovenskih fantov tepeni, čeprav ste pravi slovenski odrešenik. Res je, res in desetkrat res! Vaša žena je to sama pravila. Zakaj torej neresciško pisarite? Oj revček, revček dr. Brumen...

Praška resnicoljubnost. Poročali smo, da je bil ptujski dr. Brumen na Stadtbergu od